

Marko Mikulec*
Tomislav Globan**

SLOBODA KRETANJA PROFESIONALNIH NOGOMETAŠA: ULAZNA MOBILNOST STRANIH DRŽAVLJANA U PRVOJ HRVATSKOJ NOGOMETNOJ LIGI NAKON PRISTUPANJA REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

Sažetak

Sloboda kretanja ljudi jedna je od temeljnih značajki Europske unije koju koriste i sportaši. U uvodnome dijelu rada autor donosi sažeti prikaz dosadašnje povezanosti Europske unije i sporta te opisuje kako je Europska unija u prošlosti indirektno, presudama Suda EU-a utjecala na sport. Glavni je cilj rada prikaz jednog aspekta promjena u hrvatskom sportu koje su se dogodile nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Ulaskom u EU, hrvatski sportaši dobili su neograničenu mogućnost kretanja i zapošljavanja u državama članicama EU. S druge strane, hrvatsko sportsko tržište otvorilo se i svim državljanima EU-a. Stoga je autor napravio analizu zastupljenosti stranih nogometaša u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi prije i nakon pristupanja Hrvatske EU. Stvorena je pretpostavka da se gospodarska sloboda kretanja koju stanovnici EU imaju odrazila na mobilnost stranih nogometaša, odnosno da se broj stranih nogometaša u HNL-u povećao. Za potrebe istraživanja autor je koristio bazu podataka mrežne stranice Transfermarkt. Prikazane su analize broja stranih nogometaša u klubovima Prve hrvatske nogometne lige od sezone 2011./2012. do 2020./2021., a napravljena je i usporedba zastupljenosti stranih nogometaša u HNL-u s nacionalnim nogometnim ligama država koje su ranije pristupile EU.

Ključne riječi: sport, Europska unija, hrvatski sport, Hrvatski nogometni savez, HNL

1. Uvod

Europska unija od svoje je početne ideje da bude organizacija koja se temelji na ekonomskoj slobodi i slobodnom tržištu, kako bi državama članicama omogućila veći prosperitet, razvoj i suradnju u području trgovine, postala organizacija koja danas ima utjecaj u gotovo svim javnim politikama.

* Marko Mikulec, mag. hist., Ministarstvo turizma i sporta, markoulec@gmail.com

** izv. prof. dr. sc. Tomislav Globan, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, tgloban@efzg.hr

Iako zbog specifičnog karaktera sporta, EU nema velik ni izravan utjecaj na profesionalni sport, ta se povezanost očituje na neizravne načine ponajviše putem europskog prava. Tako će u uvodnome dijelu ovog rada biti opisano kako je EU odlukama Suda Europske unije promijenio status sporta i sportaša kroz povijest. Upravo su sudske odluke izravno povezane s ostvarivanjem slobode kretanja unutar EU-a jer je i sportašima omogućena neograničena sloboda kretanja i traženja posla unutar EU-a, a samim time zabranjena je diskriminacija na temelju državljanstva.

Glavni cilj rada je na temelju dostupne literature te baza podataka prikazati utjecaj ulaska RH u EU na hrvatski sport. Tako će u ovom radu biti predstavljeno istraživanje o zastupljenosti stranih nogometaša u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi prije i nakon pristupanja Republike Hrvatske EU. Napravljena je kvantitativna analiza zastupljenosti stranih nogometaša u HNL-u od natjecateljske sezone 2011./2012. do 2020./2021., na temelju koje su izvedeni određeni zaključci vezani uz mobilnost sportaša, udio stranih nogometaša u HNL-u, a napravljena je i usporedba HNL-a s odabranim ligama država EU. U radu je prikazano i na koji način danas nacionalni nogometni savezi i UEFA izravno i neizravno reguliraju udio stranih nogometaša u nogometnim klubovima.

Rad je podijeljen tako da se u uvodnome dijelu govori o povezanosti EU-a i sporta kroz europsko pravo i pravnu stečevinu EU, nakon čega je detaljnije objašnjena sloboda kretanja, posebnost radno-pravnog statusa sportaša i načina na koji su sportaši ostvarili neograničeno pravo slobode kretanja unutar EU-a. Kao izravnu posljedicu toga, glavni dio rada donosi prikaz podataka i statističku analizu ulazne mobilnosti stranih nogometaša u Prvoj nogometnoj ligi prije i nakon pristupanja Hrvatske EU.

2. Povezanost Europske unije i sporta

Europska unija kao nasljednik Europske zajednice za ugljen i čelik osnovane Pariškim ugovorom iz 1951. i Europske ekonomske zajednice Rimskim ugovorima iz 1957., nastala je na temelju želje za dubljim povezivanjem šest zapadnoeuropskih država prvenstveno na ekonomskom polju (u radu će se koristiti naziv Europska zajednica i Europska unija).¹ Tadašnji cilj bio je stvaranje jedinstvenog tržišta te jačanje trgovinske i ekonomske politike na području Europe (Mintas Hodak, 2010).

Kako je s vremenom Europska zajednica jačala na svim poljima, širila se teritorijalno i politički te povećavala svoj utjecaj na niz područja, tako je pokazala i interes za sportom. Sport kao djelatnost zbog svog se specifičnog statusa i danas premalo gleda iz ekonomskog kuta. Utjecaj EU-a na sport možda na prvi pogled nije bio mjerljiv i nije davao mjerljive rezultate, no ipak će se pokazati bitnim čimbenikom. EU i danas često nazivaju mekom silom, s obzirom na to da sve normira i vrlo je jaka u birokratskom

¹ Europska unija službeno je nastala Ugovorom iz Maastrichta (Ugovor o Europskoj uniji) koji je potpisan 7. veljače 1992., a stupio je na snagu 1. studenoga 1993. (više o tome: Europski parlament, 2013).

smislu, utječe na niz dionika svojim uredbama, direktivama, ugovorima, sudskim odlukama i propisima (Zaki Laidi, 2014). Osim toga, tu je i njezin pravni sustav i osnivački ugovori koji čine vrh pravne piramide koju sve države članice moraju poštovati. Drugim riječima, europsko je pravo iznad nacionalnog, pa su među ostalim tako i odluke Suda EU-a u pravnom smislu obvezujuće za sve države članice (Europski parlament, 2013).

Kad spomenemo politiku sporta, objektivno gledajući, EU i sport nisu imali gotovo nikakav doticaj sve do 70-ih godina prošlog stoljeća. Kao što je spomenuto, sport nije bio važna stavka ni ideja europskih lidera u začecima europskih integracija. No, s vremenom je sport postajao i sve važniji gospodarski čimbenik jer je uza sebe vezao niz industrija, a i sportaši su bivali sve bolje plaćeni za svoj posao. Međutim, sve do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora 2009., EU nije imao zakonsku i pravnu osnovu kojom bi opravdavao regulativu po pitanju europskog sporta (Zeko-Pivač, 2014). Ipak, treba napomenuti da se sport prije tog ugovora našao kao predmet niza dokumenata na razini EU-a.

Postavlja se pitanje u kakvom su odnosu sport i EU i na koji način su povezani. Poveznica se stvorila ponajprije zahvaljujući odlukama Suda EU.² Neizravnim pristupom sportu u pogledu zabrane diskriminacije, ostvarenja gospodarskih sloboda kretanja te tržišnog natjecanja, EU je dobio pravne okvire kojima je ušao u područje sporta (Rubeša i Smokvina, 2014). Sud EU-a, kao jedna od glavnih institucija EU-a tako je u slučajevima koji su se našli pred njime, donio presude direktno vezane uz sport, a njihova primjena u praksi omogućila je profesionalnim sportašima da ostvare prava koja danas imaju.

Konkretno, Sud je presudama u dvama slučajevima, *Walrave & Koch* iz 1974. i *Bosman* iz 1995. pokazao rastuću povezanost sporta i europskog prava te je tako EU uspostavio granice prodora sudske prakse u područje sporta (Rubeša i Smokvina, 2014). Prije svega, slučaj *Walrave & Koch* bitan je jer je to bila prva presuda Suda EU-a koja se izravno odnosila na sport, a presudom je potvrđeno da i sport podilazi europskom pravu (Zeko-Pivač, 2014). Treba spomenuti i da je Sud EU-a poslije donio još niz odluka u području sporta koje su izravno i neizravno utjecale na to da mnoge sportske organizacije, nacionalni savezi i klubovi moraju promijeniti svoju praksu, a sve s ciljem zaštite prava sportaša. Neke od važnijih odluka donesene su u slučajevima *Bosman*, *Dona v Mantero*, *Heylens*, *Bernard* itd. (Zeko-Pivač, 2017).

Spomenuto je da prvi osnivački ugovori nisu izravno spominjali sport, ali kako je s vremenom došlo do sve većeg razvoja sporta i iako je EU imao tu neformalnu, ali važnu ulogu u reguliranju prava sportaša, bilo je potrebno i u dokumentima o EU definirati područje sporta. U razdoblju do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora, sport se uglavnom samo spominjao u pojedinim dokumentima i ugovorima, čime je EU pokazao

² Sud Europske unije jedna je od sedam institucija EU-a te ima sudsku nadležnost unutar EU-a. Svojim radom osigurava primjenu i tumačenje primarnog i sekundarnog zakonodavstva EU-a. Na zahtjev nacionalnih sudova tumači pravo EU-a i osigurava poštovanje prava pri tumačenju i provođenju prava. Čini ga po jedan sudac iz svake države članice te osam nezavisnih odvjetnika (Europski parlament, 2013: 57).

da teži reguliranju toga područja (Pivač, 2014). Ti su dokumenti predstavljali želju i planove za definiranje uloge koji bi EU trebao imati u budućnosti u pogledu sporta.

Lisabonskim ugovorom koji je stupio na snagu 2009., EU je prvi put i pravno stekao nadležnost u području sporta. U članku 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije stoji da je sport, uz obrazovanje, stručno osposobljavanje i pitanje mladih, uvršten u područje u kojem EU ima nadležnost poduzimanja mjera u svrhu podupiranja, koordiniranja i dopunjavanja mjera država članica. Člankom 165. Ugovora utvrđuje se da će Unija pridonositi promicanju pitanja europskog sporta, ali pritom uzimajući u obzir specifičnu prirodu sporta. Ipak, Unija nema ovlast harmonizacije organizacije sporta u Europi jer je to i dalje u ovlasti samih država te sportskih udruženja (Rubeša i Smokvina, 2014).

Lisabonskim ugovorom EU dobiva određen utjecaj u području sporta, međutim u usporedbi s ostalim područjima nad kojima EU ima nadležnost, za sport i dalje možemo reći da u najmanju ruku postoji podijeljena nadležnost između država, EU-a te samih sportskih organizacija.

3. Sloboda kretanja profesionalnih sportaša državljana Europske unije

Europska unija ističe se u zaštiti prava svojih radnika i građana. Države koje pristupaju EU prije svega preuzimaju pravo EU-a, koje je nadnacionalno te je samim time iznad prava pojedine države. To se očituje i u temeljnim slobodama na kojima je EU zasnovan, a to su sloboda kretanja kapitala, rada, ljudi i usluga (Europski parlament, 2013). Te temeljne gospodarske slobode EU-a rezultat su uspostavljanja zajedničkog tržišta EZ-a, a kasnije i EU-a.

Zajedničko tržište jedna je od osnovnih ideja tvoraca Europske zajednice, a i danas je jedan od temelja funkcioniranja EU-a. To unutarnje tržište nije se ostvarilo odjednom već se s vremenom reguliralo i pravno normiralo, a formalno je uspostavljeno 1993. Ugovorom o Europskoj uniji. Sloboda kretanja radnika jedna je od najvažnijih sloboda, a regulirana je brojnim pravnim normama (Zeko-Pivač, 2013).

Pravne osnove za slobodu kretanja ljudi nalaze se u sljedećim dokumentima: članak 3. stavak 2. Ugovora o Europskoj uniji, članak 4. stavak 2. točka a, članci 20., 26. i 45. – 48. Ugovora o funkcioniranju EU, Direktiva 2004/38/EZ o pravu građana Unije i članova njegovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice te još niz uredbi EU-a. Direktivom 2004/38/EZ uvelo se i građanstvo EU kao temeljni status za državljane država članica pri ostvarivanju prava na slobodno kretanje i boravište na teritoriju EU-a (Zeko-Pivač, 2013). Temeljem članka 45. Ugovora o Europskoj uniji radnici su zaštićeni od diskriminacije te im se jamče sljedeća prava: pravo na prihvaćanje ponuda za zaposlenje, pravo na slobodu kretanja u tu svrhu,

pravo boravka u državi u kojoj rade te pravo na ostanak u toj državi po prestanku zaposlenja (Mataija, 2010).

Te karakteristike spominjemo zato što imaju velik utjecaj i na sport koji je unazad nekoliko desetljeća postao djelatnost od koje sportaši, ali i mnogi drugi u industriji sporta, žive. Sportaši u prošlosti dugo nisu imali potvrdu da su pravima izjednačeni s drugim radnicima (sloboda kretanja) pa je stoga otvoreno pitanje treba li sportaše izjednačiti s ostalim ekonomskim radnicima te odnosi li se europsko pravo i na sport bez iznimke, s obzirom na to da su u sport uključeni i sami organizatori sportskih priredbi koji mogu imati svoja pravila. To je bilo pitanje koje se pojavilo pred Europskom zajednicom 70-ih godina prošloga stoljeća (Bačić i Bačić, 2013).

Prekretnicu u području sporta donio je Sud EU-a u već spomenutom slučaju *Walrave & Koch*³ iz 1974. Donesenom presudom postavljen je temelj modernom sportu jer je to bila prva odluka koja se odnosila na sport, a sud je svojim tumačenjem postavio jasan kriterij kako se postavljati prilikom svih sljedećih sporova vezanih za sport. Najvažnije je istaknuti da je presudom izrečeno da je sportska aktivnost podložna pravu EZ-a kad se ujedno radi i o ekonomskoj aktivnosti, odnosno kada sportaši primaju financijsku kompenzaciju (Zeko-Pivač, 2014). Ukratko rečeno, tom je presudom potvrđeno i da sport spada pod nadležnost europskog prava u slučajevima kada se radi o ekonomskoj aktivnosti, odnosno po pitanjima zaposlenja, radnog statusa, plaća, kretanja i slično (Bačić i Bačić, 2013).

Nakon boljeg uvida u taj slučaj i obrazloženje svakom bi laiku bilo jasno da su se sportaši u narednom razdoblju našli u puno boljem položaju, bolje plaćeni i mobilniji, a samim time i sport je počeo dobivati drugačiji izgled. Do tog se trenutka svaka država, odnosno sportski savez, mogao ponašati protekcionistički i na različite načine ograničavati ili čak braniti stranim sportašima da nastupaju u njihovim natjecanjima.

Slučaj *Bosman* specifičan je jer je potvrdio ranije odluke Suda, ali je donio i niz novosti kojima je na neki način dao temelj današnjem profesionalnom sportu, prije svega – nogometu. Naime, nogometaš belgijskog RFC Liegea Jean-Marc Bosman prijavio je svoj klub zbog toga što mu je 1990. nakon isteka ugovora, na niz načina priječio odlazak u francuski klub USL Dunkerque. Pozadina je bila takva da je tada matični klub mogao tražiti odštetu za svog igrača i nakon isteka valjanog ugovora (Zeko-Pivač, 2017). Uz diskriminaciju pri pronalasku novog kluba zbog odštete, Bosman je istovremeno osporavao i pravilo FIFA-e koje je ograničavalo broj profesionalnih igrača – državljana druge države EU-a koji su nastupali u nacionalnim natjecanjima. Sud EU-a bio je svjestan da će presuda u tom slučaju imati dalekosežne posljedice na sport (Bačić i Bačić, 2013).

Sud je u odluci donio zaključke kojima je utvrdio i da traženje odštete za igrača nakon isteka ugovora nije u skladu s pravom EU-a i Ugovorom o EEZ-u te da je

---

³ Za više o tom slučaju vidi: Zeko-Pivač (2014: 235–236).

to diskriminatorno jer igrača izravno ograničava u pronalasku zaposlenja, odnosno u ovome slučaju novog kluba (Zeko-Pivač, 2014). Također, sud je utvrdio da Ugovor o EZ-u isključuje primjenu pravila koja ograničavaju broj profesionalnih igrača država iz EU-a jer se time izravno krše načela o zabrani diskriminacije na temelju nacionalnosti (Bačić i Bačić, 2013). Sportske organizacije su zbog odluke u slučaju Bosman morale odustati od primjene pravila kojim su ograničavale broj profesionalnih igrača državljana drugih država jer se, ponovno, radilo o diskriminaciji na osnovi nacionalnosti, što je prema Ugovoru o EEZ-u nedopustivo, neovisno o tome radi li se o pitanjima zapošljavanja, plaći ili radnim uvjetima (Zeko-Pivač, 2014).

Mogli bismo reći da su zahvaljujući Bosmanu sportaši, u ovom slučaju nogometaši, dobili jednak radno-pravni status kao i ostali radnici koji su već dugo imali pravo slobodnog kretanja i pristupa tržištu rada u svim državama EU-a, bez mogućnosti diskriminacije. Sve je to do presude u slučaju Bosman bilo gotovo nemoguće, pa su nogometaši nakon toga postali mobilniji te su ih drugi klubovi iz drugih država mogli puno lakše dovesti. Nedvojbeno je da je nakon svega toga povećana mobilnost nogometaša diljem svijeta, a posebno u državama članicama EU-a.

Budući da se sloboda kretanja odnosi i na sportaše, u nastavku ćemo reći više o primjeni toga pravila u konkretnim sportskim slučajevima. Poznavateljima sporta poznato je da danas u gotovo svim nacionalnim momčadskim natjecanjima postoje ograničenja broja stranaca⁴ koji smiju nastupati za istu momčad, što isključuje državljane EU-a.

Pristupanjem RH Europskoj uniji 1. srpnja 2013., to se pravilo počelo odnositi i na sva nacionalna sportska momčadska natjecanja. Tako su i nacionalni savezi bili primorani promijeniti svoje temeljne dokumente koji sadrže propozicije natjecanja i uvjete o broju stranih igrača i slično. Temelj za to proizlazi iz Zakona o sportu gdje u članku 62. stoji: „(1) Strani državljanin može sudjelovati u sportskom natjecanju za domaću pravnu osobu koja obavlja djelatnost sudjelovanja u sportskom natjecanju pod uvjetima koje utvrdi odgovarajući nacionalni sportski savez. (2) Stranim državljaninom, iz stavka 1. ovog članka, ne smatra se državljanin članica Europske unije i drugih država Europskog ekonomskog prostora” (Hrvatski sabor, 2020a).

Hrvatski nogometni savez (dalje u tekstu HNS) usvojio je tu promjenu u svoje akte još po ulasku RH u EU. Pravilnik o nogometnim natjecanjima HNS-a sadrži odredbe kojima se definira pitanje stranih igrača u domaćim natjecanjima. Člankom 51. određuje se da je na utakmicama Prve hrvatske nogometne lige te završnici Hrvatskog nogometnog kupa dopušten nastup šestorice igrača stranih državljana u jednoj momčadi. Isto tako, na utakmicama Druge hrvatske nogometne lige dopušten je nastup trojice igrača stranih državljana u jednoj momčadi. Međutim, za ovaj rad i istra-

⁴ Prema članku 2. Zakona o strancima, stranac je osoba koja nije hrvatski državljanin, a ima državljanstvo države članice Europskog gospodarskog prostora, Švicarske Konfederacije, treće zemlje ili je osoba bez državljanstva. (Hrvatski sabor, 2020b).

živanje važno je to da je u Pravilniku navedeno da se igračima stranim državljanima ne smatraju igrači koji imaju dvojno državljanstvo od kojih je jedno hrvatsko te državljani neke od država članica EU-a i država Europskog ekonomskog prostora (Island, Švicarska, Lihtenštajn i Norveška) (Hrvatski nogometni savez, 2020).

4. Ulazna mobilnost stranih nogometaša u Prvu hrvatsku nogometnu ligu nakon ulaska Republike Hrvatske u EU

Ulazna mobilnost stranih nogometaša u Prvu hrvatsku nogometnu ligu jedan je od načina na koji izravno možemo vidjeti konkretne promjene koje su se dogodile ulaskom RH u EU. Nogomet je sport koji u Hrvatskoj ima uvjerljivo najviše registriranih sportaša i klubova. (Hrvatski sabor, 2019). Stoga je upravo HNL pod ingerencijom HNS-a odabran za ovo istraživanje. Kako je Hrvatska u EU službeno ušla 1. srpnja 2013., taj je datum idealan upravo iz razloga što je srpanj mjesec između dviju natjecateljskih sezona. Analiza je napravljena na temelju podataka s portala Transfermarkt. com te podataka iz sustava Comet Hrvatskog nogometnog saveza.

Statističkom analizom igrača koji su registrirani za pojedini klub Prve hrvatske nogometne lige od sezone 2010./2011. napravljena je usporedba prosječnog broja stranih igrača po klubu i sezonama, počevši od 2010./2011., dok je posljednja analizirana sezona do 2020./2021. Iako bi bilo jednostavnije usporediti ukupan broj stranih državljana po sezoni, zato što se mijenjao broj klubova (od 16 klubova 2010., pa do 10 klubova posljednjih šest sezona), prikazan je prosjek po klubu (aritmetička sredina). U tablici 1 prikazan je i statistički udio stranih državljana u ukupnom broju registriranih igrača za pojedinu natjecateljsku sezonu.

Već pogledom na tablicu sa statističkim prikazom zastupljenosti stranih državljana koji su bili registrirani u klubovima Prve hrvatske nogometne lige, vidljiv je trend porasta po sezonama od ulaska RH u EU. Zbog usporedbe, u tablici su prikazane i brojke nekoliko ranijih sezona kako bismo stekli uvid kako su se te brojke kretale dok Hrvatska nije bila dio EU-a i kada nije bilo aktivno pravilo o EU državljanstvu.

HNL je prije ulaska RH u EU imao ograničenja broja stranaca koji mogu nastupiti na službenoj utakmici, a taj je broj od natjecateljske sezone 2013./2014. ograničen na šest po momčadi (Hrvatski nogometni savez, 2013). To je pravilo vrijedilo do sezone 2016./2017. kada je maksimalni dozvoljeni broj igrača koji imaju pravo nastupiti za pojedinu momčad povećan na osam (Hrvatski nogometni savez, 2016). Navedeno je povećanje sasvim sigurno utjecalo i na lagani porast registriranih igrača izvan EU-a u sljedećim sezonama (tablica 2). Međutim, od natjecateljske sezone 2019./2020. odlukom HNS-a taj je broj ponovno smanjen na maksimalno šest po momčadi. Klubovima se time ne ulazi u autonomiju vezano uz broj registriranih stranaca koje imaju pod ugovorom, ali ih na jednoj službenoj utakmici u organizaciji HNS-a ne smije

Tablica 1. Zastupljenost stranih državljana u momčadima Prve hrvatske nogometne lige od 2011./2012.

Natjecateljska sezona	Prosječan broj registriranih stranaca po klubu u HNL-u	Ukupan broj registriranih stranaca u HNL-u	Udio stranaca u ukupnom broju registriranih igrača
2011./2012.	3,38	54	8,93 %
2012./2013.	3,58	43	10,94 %
2013./2014.	4,7	47	11,33 %
2014./2015.	7,4	74	18,01 %
2015./2016.	9,3	93	22,63 %
2016./2017.	10,6	106	23,55 %
2017./2018.	9,7	97	22,09 %
2018./2019.	14,1	141	32,05 %
2019./2020.	12,2	122	29,33 %
2020./2021.	11,2	112	25,81%

Izvor: Transfermarkt.com (vlastita prilagodba)

nastupiti više od šest (Hrvatski nogometni savez, 2020). Međutim, treba još jednom napomenuti da se u taj broj ne računaju nogometaši koji imaju dvojno državljanstvo (od kojih je jedno hrvatsko) te državljanstvo država članica EU-a ili Europskog gospodarskog prostora (Island, Norveška, Lihtenštajn) te Švicarske. U ovom se radu pod pojmom stranci i strani državljani podrazumijevaju svi koji nemaju hrvatsko državljanstvo. Ono što je također vrijedno istaknuti jest to da se uvidom u baze podataka može primijetiti i popriličan broj igrača s dvojnim državljanstvom, što možemo pretpostaviti da je rezultat toga da igrači na različite načine nastoje dobiti EU državljanstvo kako bi se lakše transferirali u neki klub u zemlji članici EU-a.

Ako gledamo sezone završene prije 1. srpnja 2013., možemo primijetiti da su 2011./2012. u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi registrirana ukupno 54 strana državljanina koji su nastupali za 16 klubova, što je činilo 3,38 igrača po klubu i postotak od 8.93 % od ukupnog broja registriranih igrača u toj sezoni. Sezonu prije ulaska RH u EU, 2012./2013. po klubu je bilo registrirano prosječno 3,58 stranaca. Vidljivo je da su strani državljani bili zastupljeni u klubovima Prve hrvatske nogometne lige u niskim postocima što je neusporedivo s današnjim brojkama. Kada govorimo o državama, treba istaknuti da se u puno većem postotku radi o igračima koji nemaju EU državljanstvo, odnosno dolaze iz zemalja koje nisu članice EU-a (tablica 2).

Natjecateljska sezona koju uzimamo za prekretnicu vezanu uz ovo istraživanje je 2013./2014., prije čijeg je neposrednog početka, odnosno 1. srpnja 2013., RH postala punopravnom članicom EU-a. U cijeloj je sezoni u deset klubova prvog HNL-a registrirano prosječno 4,7 stranih državljana po klubu. U toj sezoni dozvoljen broj stranih igrača koji se mogu naći u momčadi HNS je ograničio na maksimalno šest, ali se zato po prvi put počelo primjenjivati pravilo da se igrači s EU državljanstvom ne smatraju strancima (Hrvatski nogometni savez, 2013). Sukladno primjerima drugih država, bi-

lo je za očekivati da će se u narednom periodu povećati broj stranaca u prvome HNL-u, što znači i više igrača iz država EU-a. No, s druge strane to je pravilo omogućilo da uz nogometaše s EU državljanstvom klubovi imaju više prostora za nogometaše koji nemaju EU državljanstvo jer samo oni ulaze u kvotu od šest stranaca.

Tablica 2. Usporedba broja državljana EU-a i državljana trećih zemalja u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi

Natjecateljska sezona	Državljeni EU-a	Državljeni trećih zemalja
2011./2012.	10	44
2012./2013.	10	33
2013./2014.	10	37
2014./2015.	23	51
2015./2016.	26	67
2016./2017.	36	70
2017./2018.	35	62
2018./2019.	56	85
2019./2020.	49	73
2020./2021.	40	72

Izvor: Transfermarkt.com (vlastita prilagodba)

Kada se pogleda državljanstvo registriranih nogometaša, vidljivo je da se broj igrača koji imaju državljanstvo EU-a konstantno povećavao do 2018./2019. kada je dosegao rekordnih 14,1 strana državljana po klubu (tablica 1). U pravilu se povećavao i broj onih koji imaju i onih koji nemaju EU državljanstvo. No u znatno se većoj mjeri povećavao broj onih koji nemaju EU državljanstvo, što možemo pripisati tome da su klubovi iskoristili pravilo o tome da se igrači s EU državljanstvom ne smatraju strancima, pa su kadrove popunjavali igračima koji su i dosad činili većinu kvote stranaca (državljeni BIH, Brazila, Srbije, afričkih država itd). Nakon ulaska u EU, može se primijetiti i blagi porast nogometaša s EU državljanstvom, čiji je udio poglavito vidljiv u sezonama 2017./2018. i 2018./2019. (tablica 2). Iako je možda bilo očekivano da će to pravilo povećati broj igrača koji dolaze iz EU-a, to se i dogodilo, ali tu su situaciju iskoristili sami klubovi za dovođenje igrača iz trećih zemalja. Posljednjih sezona 2019./2020. i 2020./2021. bilježi se blagi pad u broju stranaca, što se može pripisati već navedenim promjenama pravilnika HNS-a kojim se smanjio broj dozvoljenih stranaca po momčadi u zapisniku službene utakmice s osam na šest.

Ako želimo usporediti klubove Prve hrvatske nogometne lige koji su registrirali najveći broj stranaca u posljednjih devet sezona, nemoguće je napraviti relevantnu analizu jer nisu svi klubovi nastupali u prvom HNL-u u svim sezonama, no ako gledamo samo one koji jesu, u broju stranaca prednjači GNK Dinamo, nakon kojeg slijede NK Istra 1961, HNK Rijeka i HNK Hajduk. U tablici 3 prikazana je statistika broja

stranaca po klubu u sezoni 2018./2019. koja se dosad pokazala kao rekordna po broju stranaca i nakon koje je HNS donio odluku o smanjenju maksimalnog broja stranaca koji smiju nastupiti za momčad s osam na šest.

Tablica 3. Broj stranaca po klubovima u sezoni 2018./2019.

Klub	Državljeni EU-a	Državljeni trećih zemalja	Ukupno
NK Istra 1961	16	14	30
HNK Gorica	11	6	17
HNK Rijeka	4	12	16
GNK Dinamo	7	7	14
HNK Hajduk	7	7	14
NK Inter Zaprešić	1	12	13
NK Osijek	5	6	11
NK Lokomotiva	1	9	10
NK Rudeš	1	8	9
NK Slaven Belupo	3	4	7

Izvor: Transfermarkt.com (vlastita prilagodba)

U tablicama 4 i 5 prikazane su sezone 2019./2020. i 2020./2021. u kojima je vidljiv blagi pad broja stranaca te dosta ujednačen broj stranih igrača po klubovima. Treba istaknuti sezonu 2019./2020. u kojoj je velik pad vidljiv u NK Istra 1961 koja je u sezoni ranije zabilježila rekordnih 30 stranaca, čime se pokazala kao klub s velikom fluktuacijom igrača stranog državljanstva. Taj se način dovođenja velikog broja stranih igrača očito nije pokazao uspješnim jer je i NK Rudeš u sezonama 2017./2018. i 2018./2019. istaknuo velikim brojem stranih nogometaša. Zanimljiva je činjenica da se prema istraživanju CIES Football Observatoryja, NK Istra 1961 istaknuo kao klub koji je registrirao najveći broj igrača u posljednjih deset godina (do 2018.) i to na europskoj razini (CIES Football Observatory, 2018). NK Istru 1961 preuzela je u lipnju 2018. španjolska sportska grupacija Baskonia – Alaves (NK Istra 1961, 2018). Kao posljedica tog preuzimanja vidljiv je veliki porast stranih nogometaša, pretežito španjolskog državljanstva na temelju čega možemo zaključiti da je cilj vlasnika koristiti NK Istru 1961 kao razvojni klub. Taj podatak potvrđuje i činjenicu da se strani igrači ne zadržavaju dugo u hrvatskim klubovima te da je fluktuacija igrača velika.

Kako se u posljednjih nekoliko sezona javlja trend preuzimanja klubova u privatno vlasništvo stranih korporacija (NK Rudeš, NK Istra 1961, NK Osijek), tako je vidljiv i porast udjela stranih igrača u tim klubovima. Slično se događa i s HNK-om Gorica koji, iako nije u stranom vlasništvu, ima sportsku politiku transferiranja stranih igrača za nisku odštetu ili bez odštete koji pristaju na uvjete koji im se nude ponajviše u nadi da će im HNL biti odskočna daska za daljnju karijeru.

Također se ističe to da, bez obzira na to što se državljani EU-a više ne računaju kao stranci, oni u HNL-u i dalje čine manjinu. Jasno je vidljivo da u svakoj sezoni

Tablica 4. Broj stranaca po klubovima u sezoni 2019./2020.

Klub	Državljeni EU-a	Državljeni trećih zemalja	Ukupno
NK Inter Zaprešić	9	5	14
HNK Hajduk	5	9	14
NK Dinamo	8	5	13
NK Istra 1961	7	6	13
NK Lokomotiva	1	12	13
HNK Gorica	5	7	12
HNK Rijeka	4	7	11
NK Osijek	4	7	11
NK Slaven Belupo	3	7	10
NK Varaždin	3	7	10

Izvor: Transfermarkt.com (vlastita prilagodba)

Tablica 5. Broj stranaca po klubovima u sezoni 2020./2021.

Klub	Državljeni EU-a	Državljeni trećih zemalja	Ukupno
NK Lokomotiva	3	14	17
HNK Gorica	5	8	13
NK Istra 1961	7	6	13
NK Šibenik	3	9	12
NK Osijek	6	5	11
NK Slaven Belupo	3	8	12
HNK Hajduk	6	4	10
NK Dinamo	5	5	10
NK Slaven Belupo	0	8	8
HNK Rijeka	2	5	7

Izvor: Transfermarkt.com (vlastita prilagodba)

u HNL-u postoji registrirano nekoliko puta više državljana zemalja koje nisu u EU ili EEP-u (tablica 2). To je na neki način i logično jer je teško očekivati da će mnogo Francuza, Talijana, Engleza ili Nizozemaca doći igrati u Hrvatsku. Često su primanja u zapadnim niželigašima veća nego u HNL-u, a i domaći se klubovi okreću igračima iz trećih zemalja koji su puno jeftiniji i na kojima bi mogli zaraditi u budućnosti.

U svrhu ovog istraživanja bilo bi dobro usporediti Hrvatsku s državama koje su EU pristupile 2004. (Slovenija, Slovačka, Češka, itd.) s obzirom na to da su te zemlje i njihove nogometne lige dosta slične Hrvatskoj. Međutim, ti podaci ne bi bili toliko relevantni jer je situacija na nogometnom tržištu prije desetak godina bila neusporediva s onom danas te je mobilnost nogometaša i broj transfera u inozemstvo bio uvelike manji nego danas. Prema dostupnim podacima i usporedbom s pojedinim zemljama možemo zaključiti da je svim tim ligama zajednički relativno mali udio stranaca

prije ulaska u EU, dok se nakon ulaska u EU ta brojka jedno vrijeme konstantno penje dok ne dosegne vrhunac, a nakon toga uglavnom stagnira i varira od sezone do sezone. To ćemo moći vidjeti i na temelju analize broja hrvatskih državljana u europskim nogometnim ligama u nastavku.

Tablica 6. Usporedba prosječnog broja stranaca po klubu u nacionalnim nogometnim ligama (prve lige) odabranih zemalja članica EU-a.

Sezona	Hrvatska	Slovenija	Slovačka	Češka	Mađarska	Rumunjska	Bugarska
2020./2021.	11,2	8,5	12,33	7,06	9,58	12,63	7,14
2019./2020.	12,2	12,6	16,83	9,12	10,58	14,71	10,5
2018./2019.	14,1	12,1	15,83	9,81	11,25	14,57	12,71

Izvor: Transfermarkt.com (vlastita prilagodba)

U tablici 6 prikazana je usporedba zastupljenosti stranaca u pojedinim nogometnim ligama u sezonama 2018./2019., 2019./2020. i 2020./2021. Usporedba je napravljena analizom pojedinih nogometnih liga srednje i jugoistočne Europe (prve lige), a koje su posljednje pristupile EU – Slovenija, Slovačka, Mađarska, Češka, Bugarska i Rumunjska. Prije svega, u oči upada podatak da je u sezoni 2020./2021., koja je obilježena pandemijom COVID-19, zabilježen pad broja stranih nogometaša u svakoj analiziranoj državi. Kao uzrok nameće se činjenica da su klubovi zabilježili velik pad prihoda zbog prekida natjecanja, zabrane prisustva gledatelja i slično te da nisu bili u mogućnosti izdvajati sredstva za angažmane stranih, često skupljih nogometaša, pa su se orijentirali domaćim igračima.

Zbog toga ćemo kao relevantne podatke uzeti dvije prethodne sezone (2019./2020. i 2020./2021.). Vidljivo je da broj stranih nogometaša varira od sezone do sezone, ali mogli bismo zaključiti da se hrvatska nogometna liga nalazi u sredini. Od uspoređenih država prva češka liga ističe se po veoma malom udjelu stranaca, ali treba uzeti u obzir da Češka ima dvostruko više stanovnika nego Hrvatska. No, države poput Mađarske, Rumunjske i Bugarske također imaju puno više stanovnika nego RH, a po broju stranih igrača njihove su nacionalne lige po prosjeku blizu Hrvatske. Od uspoređenih liga, Slovačka i Rumunjska imaju ligu s velikim udjelom stranaca, dok Slovenija s dvostruko manjim brojem stanovnika ima sličan broj stranaca kao Hrvatska.

Na temelju napravljene analize možemo vidjeti da HNL s obzirom na broj stanovnika RH sasvim sigurno ima velik broj stranih igrača u prvoj nogometnoj ligi. To su omogućili zajedno tzv. Bosmanovo pravilo i sloboda kretanja radnika i sportaša u EU, što posljednjih godina uzrokuje da su i nogometaši mobilniji nego ikad. Tako je pokrenuta globalizacija modernog nogometa i nogometaša koji u potpunosti iskorištavaju sva prava slobodnog tržišta koje im EU nudi.

Za tu temu zanimljiva su istraživanja koja redovito provodi CIES Football Observatory.⁵ Taj se portal bavi opsežnim analizama vezanima uz svjetske i europske nogometne lige, zastupljenost stranih nogometaša, mobilnost nogometaša, nogometne taktike, demografske usporedbe nogometnih klubova itd. Česta su tema istraživanja o državama, odnosno nacionalnim nogometnim ligama država koje registriraju najveći broj stranaca. Konkretno, istraživanje pod naslovom *World football expatriates: global study 2019*, objavljeno u svibnju 2019., na temelju podataka prikupljenih do travnja te godine bavi se temom nogometaša koji nastupaju izvan zemlje u kojoj su odrasli (pojam *expatriate*). Pod pojmom *expatriates* podrazumijevaju se nogometaši odrasli u zemlji izvan one u kojoj trenutačno nastupaju. Tako da bi se teoretski moglo dogoditi da je netko odrastao u drugoj zemlji, ali da ima i državljanstvo one u kojoj sada nastupa, no može se pretpostaviti da ih velika većina ima drugo državljanstvo. U ovome radu koristi se prijevod „uvezeni igrači”.

Prema spomenutom istraživanju Prva hrvatska nogometna liga nalazi se na visokim mjestima prema nizu kriterija. Tako se po ukupnom broju uvezenih igrača Hrvatska nalazi na 33. mjestu na svijetu s ukupno 143 uvezena nogometaša. Za usporedbu, vodeća Engleska kao najveći uvoznik nogometaša ima ih 728, Rusija 178, Slovenija 184, Mađarska 168, a Srbija 96. Tako gledajući Hrvatska se nalazi i pri dnu zemalja EU-a (22. mjesto) jer su iza nje primjerice Finska i Bugarska. No, kada se napravi analiza broja uvezenih igrača po klubu i ligama, prvi HNL se prema tom istraživanju nalazi na visokom 18. mjestu (12. u EU) s prosječno 10,5 uvezenih nogometaša po klubu te udjelom od 40 % ukupnog broja igrača. Na vrhu tablice uvjerljivo je ciparska prva liga s 17,5 po klubu, a slijede ga popularne nacionalne lige – talijanska, portugalska, turska, belgijska, engleska, škotska, grčka, njemačka. Od država koje su demografski i ekonomski slične RH, tu je slovačka liga s 11,2 uvezenih igrača po klubu (CIES Football Observatory, 2019). Ti se rezultati djelomično razlikuju od dobivenih istraživanjem u ovome radu zato što je analiza CIES-a napravljena na temelju broja igrača koji su ostvarili nastup za momčad u pojedinoj sezoni, dok su podaci za ovaj rad uzimani na temelju svih registriranih igračima u sezoni, bez obzira na to jesu li ostvarili nastup.

Prijašnje istraživanje objavljeno u studenom 2018. pokazalo je da je u prvome HNL-u od 2009. do 2018. postotak stranih nogometaša narastao s 22,9 % na 42,1% što predstavlja najveći porast u Europi. To nije samo slučaj za Hrvatsku, ali je kod nas taj trend nastao kao posljedica ulaska u EU. Zanimljivo je istaknuti da se na dnu država, odnosno nogometnih liga EU-a s najmanjim brojem uvezenih igrača nalaze zemlje koje nisu dio EU-a i koje još nemaju pravilo da se EU državljani ne računaju pod strance (Srbija, Ukrajina, Bjelorusija, Izrael) (CIES Football Observatory, 2019).

⁵ CIES Football Observatory istraživačka je grupa unutar centra International Centre for Sports Studies u Švicarskoj. Specijalizirani su za statističke analize nogometa. Vidi više na: <https://football-observatory.com/-About->.

I ovo je istraživanje pokazalo da mobilnost nogometaša iz godine u godinu raste te da je sve veći broj nogometaša koji odlaze u inozemstvo. Klubovi se odlučuju za transferiranje stranih nogometaša iz raznih razloga kao što su cijena, plaće, atraktivnost lige, mali bazen domaćih nogometaša. EU je sasvim sigurno pridonio tom trendu sa svojim odredbama o slobodnom tržištu, slobodi kretanja i zabrani diskriminacije. Kako se broj članica EU-a širi tako se sve većem broju nogometaša otvara prilika za lakšim transferom u inozemstvo. Taj će se trend sasvim sigurno povećati i proširiti mogućim otvaranjem EU-a zemljama istočne i jugoistočne Europe (Srbija, BiH, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Albanija, Kosovo itd.).

5. Zaključak

Sport se s margine europskih integracija s godinama promaknuo u snažno sredstvo povezivanja država članica EU-a te danas zauzima važnu ulogu u javnim politikama EU-a. Europska je unija s godinama dobila neizravan, ali snažan pristup sportu pretežito putem europskog prava i odluka Suda EU-a, a slučajevi Walrave & Koch i Bosman posebno su značajni zbog doprinosa u borbi protiv diskriminacije sportaša na temelju državljanstva i slobode kretanja.

U ovome je radu prikazano na koji su način sportaši ostvarili pravo na slobodu kretanja i zapošljavanja te kako se to izravno odrazilo na hrvatski sport nakon ulaska RH u EU. Na temelju provedenog istraživanja i napravljene analize, pokazano je da se u Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi znatno povećao udio stranih nogometaša od 1. srpnja 2013. Tu je važno istaknuti da se povećao broj nogometaša državljana EU-a, no u većoj mjeri u klubovima i dalje nastupaju državljani trećih zemalja, što pokazuje da se hrvatski klubovi i dalje više okreću dovođenju nogometaša izvan EU-a jer su im oni ipak puno više dostupniji s obzirom na platežnu moć. Istraživanjem je također uočen i porast stranih nogometaša u klubovima koji su u djelomičnom ili potpunom vlasništvu stranih korporacija koje se posljednjih nekoliko godina sve više zanimaju za preuzimanje pojedinih hrvatskih klubova.

Temeljem usporedbe prvog HNL-a s nacionalnim ligama država koje su ranije pristupile EU, dolazi se do zaključka da je posljednjih godina prosjek broja stranaca po klubu u HNL-u sličan onome u državama poput Mađarske i Slovenije. Također, u svim uspoređenim nogometnim ligama vidljiv je uzlazni trend nakon ulaska matične države u EU te stagnacija nakon određenog vremena. Važno je spomenuti i sezonu 2020./2021. u kojoj je pandemija COVID-19 utjecala na pad prihoda nogometnih klubova, što je rezultiralo i padom broja stranih nogometaša, ne samo u HNL-u već i u nizu drugih europskih nogometnih liga. Međutim, ovo je istraživanje potvrdilo da HNL, prema broju stranih igrača po klubu te po udjelu stranaca u ukupnom broju registriranih igrača posljednjih godina, spada u gornju polovicu nacionalnih prvenstava država članica EU-a.

Sukladno dobivenim rezultatima istraživanja dolazi se do zaključka da bi broj stranih nogometaša u prvom HNL-u u idućem periodu mogao varirati od sezone do sezone, ali s tendencijom porasta. To bi se moglo dogoditi zbog povećane mobilnosti na nogometnom tržištu posljednjih godina, možebitnog proširenja EU-a te sve veće privatizacije hrvatskih nogometnih klubova od strane inozemnih investitora koji se pritom odlučuju i za dovođenje stranih nogometaša. Moguće proširenje EU-a sasvim će sigurno još više utjecati na broj stranaca jer i trenutačno većinu stranaca u prvome HNL-u čine državljani BIH te ostalih država jugoistočne Europe koje pretendiraju na ulazak u EU u skoroj budućnosti. Također, ulogu u tome imat će i budući akti i odluke EU-a koje će se ticati radnog prava sportaša, no na broj stranih nogometaša nenadano mogu utjecati i drugi čimbenici, a najbolji je dokaz pandemija COVID-19.

Literatura

1. Bačić, A. i Bačić, P. 2011. Lisabonski ugovor i novi start europskog sportskog prava. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 48 (4): 681–702.
2. CIES Football Observatory. 2018. *Ten years of demographic analysis of the football players' labour market in Europe*. <https://football-observatory.com/IMG/sites/mr/mr39/en/>. 3. rujna 2020.
3. CIES Football Observatory. 2019. *World football expatriates: global study 2019*. <https://football-observatory.com/IMG/sites/mr/mr45/en/>.
4. Europski parlament. 2013. *Kratki vodič o Europskoj uniji*. <https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/0b807f93-7bd2-4700-9f0d-36949d220c7f>.
5. Hrvatski nogometni savez. 2013. *Glasnik službeno glasilo hrvatskog nogometnog saveza*, 22, 28. <https://hns-cff.hr/files/documents/old/1061-Glasnik28.pdf>.
6. Hrvatski nogometni savez. 2016. *Glasnik službeno glasilo hrvatskog nogometnog saveza*, 25, 51. https://hns-cff.hr/files/documents/11826/Glasnik_51-2016.pdf.
7. Hrvatski nogometni savez. 2020. *Pravilnik o nogometnim natjecanjima*. <https://hnsccf.hr/files/documents/121/Pravilnik%20o%20nogometnim%20natjecanjima%202020.pdf>.
8. Hrvatski sabor. 2019. *Nacionalni program športa 2019. – 2026*.
9. Hrvatski sabor. 2020a. Zakon o sportu. *Narodne novine*, 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19, 47/20.
10. Hrvatski sabor. 2020b. Zakon o strancima. *Narodne novine*, 133/20.
11. Laidi, Z. 2014. *Norma a ne snaga. Zagonetka Europe kao sile*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
12. Mataija, M. 2010. Pravo unutarnjeg tržišta, u: Mintas Hodak, Ljerka, *Europska unija*. Zagreb: Mate d.o.o. Zagreb: 191–247.
13. Mintas Hodak, LJ. 2010. Povijest europskih integracija, u: Mintas Hodak, Ljerka, *Europska unija*. Mate d.o.o. Zagreb: 3–61.
14. NK Istra 1961. 2018. *Grupacija Baskonia – Alaves iz Španjolske preuzela NK Istru 1961*. <https://www.nkistra.com/grupacija-baskonia-alaves-iz-spanjolske-preuzela-nk-istru-1961/>.

15. Rubeša, T. i Smokvina, V. 2014. Gospodarska sloboda kretanja profesionalnih sportaša kao radnika u Europskoj uniji s naglaskom na pravne izvore i odluku Bernard. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 64 (3): 393–423.
16. Transfermarkt. <http://www.transfermarkt.com/>.
17. Zeko-Pivač, I. 2014. Gospodarske slobode Europske unije promatrane sa stajališta sportskih organizacija u Republici Hrvatskoj. *Pravni vjesnik Pravnog fakulteta u Osijeku*, 30 (2): 233–249.
18. Zeko-Pivač, I. 2017. *Izlazna mobilnost profesionalnih nogometaša Republike Hrvatske u članicama Europske unije – ekonomska i pravna dimenzija*. Doktorska disertacija. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Freedom of movement of professional football players: entry mobility of foreign citizens in the first Croatian football league after the accession of the Republic of Croatia to the European union

Abstract

Freedom of movement is one of the fundamental features of the European Union, also used by athletes. The purpose of this paper was to present one aspect of changes occurring in Croatian sport after the accession of Croatia to the European Union, which led to a number of legal and economic changes. One such change was that Croatian athletes were given unlimited opportunities to move and find employment in EU member states. On the other hand, Croatian sports market opened up to all EU citizens. Therefore, the main goal was to analyze the number of foreign footballers in the First Croatian Football League before and after Croatia's accession to the EU. The assumption was that the economic freedom of movement granted to EU residents was reflected in the mobility of foreign footballers in the First Croatian Football League, and that the number of foreign footballers in the League increased. For the purposes of research, the author used Transfermarkt website's database. Analyses of the numbers of foreign footballers in the First Croatian Football League clubs from the 2011/2012 season to 2020/2021 are presented. A comparison of the representation of foreign footballers in the First Croatian Football League with national football leagues of the countries that previously joined the EU was made.

Keywords: sport, European Union, Croatian sport, football, Croatian Football League, Croatian Football Association